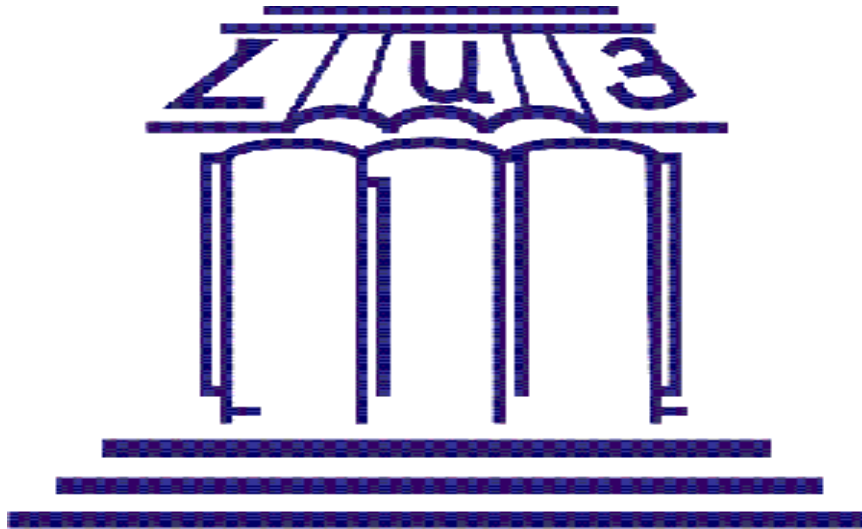

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1254

N 42 N=26

Господи

неприменяя Удара Глагола
всего Числа Глагола

Всего Глагола

Господи

Господи. Глаголы Глагола Глагола
Глаголы Глагола Глагола Глагола
Глаголы Глагола Глагола Глагола
Глаголы Глагола Глагола Глагола

1923 р. 25

Всего Глагола

1254- 62

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

(ԻԻՂԱԲԵՐԻՑ, ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ, ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ, ՏԱՃԱՐԻ

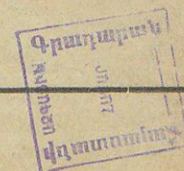
ԵՒ

ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ)

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ

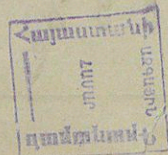
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԵ ԷԶՄԻԱՇՆԻ

1 8 9 2

ՀՐԱՄԱՆԱԻ
ԱՄԵՆ. Տ. ՏԵՂԱԿԱԼԻ

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ:

1806-2013

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

ՍՐԲՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Տէրն Դէ Յիսուս Քրիստոս:

բկ
դկ

Յայնմ ժամանակի պա-
տասխանի ետ Յիսուս
և ասէ. զոհանամ զբէն, Հայր,
Տէր երկնի և երկրի. զի ծած-
կեցեր զայս յիմաստնոց և ի
զիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց:

Այո, Հայր, զի այսպէս հա-
ճոյ եղև առաջի քո:

Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի
Հօրէ իմմէ:

Եւ ոչ որ ճանաչէ զՈրդի՝
եթէ ոչ Հայր, և ոչ զՀայր
որ ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի. և
ուժ որդին կամիցի յայտնել:

Եկայք առիս ամենայն վա-
տակեալք և բեռնաւորք, և ես
հանգուցից զձեզ. առէք զլուծ-
իմ ի ձեզ, և ուսարո՛ք յինէն՝
զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ.
և զտղիք հանգիստ անձանց ձե-
րոց:

Օ՛հ լուծ իմ քաղցր է, և
բեռն իմ փոքրոգի:

Տէրն Դէ Յիսուս Քրիստոս:

բկ
դկ

Այլ առակ արկ առ նոսա՝
և ասէ. նմանեցաւ ար-
քայութիւնն երկնից առն՝ որ
սերմանիցէ սերմն բարի յազա-
րակի իւրում:

Եւ ի քուն լինել մարդկան՝
եկն թշնամի նորա և ցանեաց
ի վերայ որումն ի մէջ ցորենոյն՝
և զնաց:

Եւ իբրև բուսաւ խոտն և
արար պտուղ, ապա երևեցաւ
և որումն:

Մատուցեալ ծառայք տա-
նուտեառնն ասեն ցնա. Տէր,
ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յա-
զարակին քում, արդ՝ ուստի՞
ունիցի զորումն:

Եւ նա ասէ ցնոսա. այր
թշնամի արար զայն. ասեն ցնա
ծառայքն. կամի՞ս զի երթի-
ցուք քաղեսցուք զայն ի բաց:

Եւ նա ասէ ցնոսա. մի գու-
ցէ մինչ քաղիցէք զորումն, և

զցորեանն ընդ նմին ի բաց խը-
լիցէք:

Թող տուք երկոցունց աճել
ի միասին մինչև ի հունձս, և
ի ժամանակի հնձոց ասա-
ցից ցհնձողսն. քաղեցէք նախ
զորումը, և կապեցէք զայդ խըր-
ձունս առ ի յայրել. և զցո-
րեանն ժողովեցէք ի շտեմարա-
նրս իմ:

Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և
ասէ. նման է արքայութիւն երկ-
նից հասոյ մանանիոյ, զոր ա-
ռեալ մարդոյ սերմանեաց յա-
զարակի իւրում:

Ար փոքր է քան զամենայն
սերմանիս. և յորժամ աճիցէ,
մեծ է քան զամենայն բանջարս,
և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչ-
նոց երկնից, և յանգչել յոստս
նորա:

Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նո-
սա՝ և ասէ. նման է արքայու-
թիւն երկնից խմորոյ, զոր ա-
ռեալ կնոջ թագոյց ի գրիւս ե-
րիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմո-
րեցաւ:

Չայս ամենայն խօսեցաւ Յի-
սուս առակօք ընդ ժողովուրդ-
արն. և առանց առակի ոչ ինչ
խօսէր ընդ նոսա:

Չի լցցի ասացեալն ի մար-
գարէէն. բացից առակօք զբե-
րան իմ, բղխեցից զծածկեալսն
ի սկզբանէ աշխարհի:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մատթէոսի:

Տէրն Քրիստոս Քրիստոս:

Յայնժամ թողեալ Յիսու-
սի զժողովուրդսն՝ եկն ի
տուն. մատենան առ նա աշա-
կերտքն և ասեն. մեկնեա մեզ
զառակ որոմացն ազարակի:

Նա պատասխանի ետ և ա-
սէ ցնոսա. որ սերմանէ սերմն
բարի՝ է որդի մարդոյ:

Աւ ազարակն աշխարհս է.
սերմն բարի նոքա են, որ որ-
դիքն արքայութեան են. իսկ ո-
րոմն որդիք չարին են:

Աւ թշնամին որ վարեաց
զայն՝ սատանայ է, և հունձքն
կատարած աշխարհիս է, և հրն-
ձողքն հրեշտակք են:

Արդէս ժողովն որոմն և ի
հուր այրի, այնպէս եղեցի ի կա-
տարածի աշխարհիս:

Առաքեցէ Արդի մարդոյ ըզ-
հրեշտակս իւր, և ժողովեցեն
յարքայութենէ նորա զամենայն
գայթակղութիւնս՝ և զայնոսիկ
ոյք գործեն զանօրէնութիւն:

Աւ արկցեն զնոսա ի հնոց
հրոյ. անդ եղեցի լալ և կրճել
ատումանց:

Յայնժամ արդարքն ծաղե-
ցին իբրև զարեգակն յարքա-
յութեան երկնից. որ ունիցի
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

բկ
գկ

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Քրիստոս Քրիստոս:

բձ
դձ

Եւ ասէր. այսպէս է ար-
քայութիւն Աստուծոյ.
որպէս զի այր մի արկանիցէ
սերմանիս յերկիր:

Աւ ննջիցէ և յառնիցէ զցայդ
և զցերեկ. և սերմանիքն բուսա-
նիցին և աճիցին, և նա ոչ գիտէ:

Թէ երկիրն ինքնին բերէ ըզ-
պտուղ. նախ զնոտն, և ապա
զհասկն, ապա ցորեանն ատոր
ի հասկին:

Աւ յորժամ տայցէ զպը-
տուղն, վաղվաղակի առաքի ման-
գաղ, զի հասեալ են հունձք:

Աւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցու-
ցուք զարքայութիւնն Աստու-
ծոյ. կամ որով առակաւ առա-
կեցուք զնա:

Արդէս հատն մանանիոյ՝ որ
յորժամ սերմանիցի յերկրի,
փոքրագոյն է քան զամենայն
սերմանիս՝ որք են յերկրի:

Յորժամ սերմանիցի, բու-
սանի և լինի մեծ քան զամե-
նայն բանջար, և արձակէ ոստս
մեծամեծս, մինչև բաւական
լինիլ ընդ հովանեաւ նորա
թռչնոց երկնից բնակիլ:

Աւ այնպիսի առակօք խօսէր
ընդ նոսա զբանն, որպէս կա-
րող լինէին լսել:

Աւ առանց առակի ոչ ինչ խօ-
սէր ընդ նոսա. բայց առանձինն
աշակերտացն իւրոց մեկնէր զա-
նայն:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Ղուկասոս:

Տէրն Քրիստոս Քրիստոս:

Մի երկնչիւր հօտ փոքրիկ,
զի հաճեցաւ հայր ձեր
տալ ձեզ զարքայութիւն:

Վաճառեցէք զինչս ձեր, և
տուք զողորմութիւն. և արա-
րէք ձեզ քսակս առանց հնա-
նալոյ. զանձ անպակաս յեր-
կինս. ուր ոչ գող մերձենայ, և
ոչ ցեց սպականէ:

Չի ուր զանձն ձեր է, անդ
և սիրտք ձեր եղեցին:

Աղեցին զօտիք ձեր պնդեալ
ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք:

Աւ զուք նմանողք մարդկան՝
որք ակն ունիցին Տեառն իւ-
րեանց՝ թէ երբ զառնայցէ ի
հարսանեաց. զի յորժամ զայ-
ցէ և բաղնիցէ, վաղվաղակի
բանայցեն նմա:

Արանի իցէ ծառայիցն այ-
նոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն զողե-
արթունս, ամէն ասեմ ձեզ,
զի զօտի ընդ մէջ աճցէ, և բաղ-
մեցուցէ զնոսա, և անցեալ
պաշտիցէ զնոսա:

Աւ եթէ յերկրորդ, կամ յեր-

ակ
գկ

բորդ պահու եկեացէ և գտցէ
այնպէս, երանելիք են ծառայ-
քըն այնոքիկ:

Բայց զայն գիտասջիք. եթէ
գիտէր տանուտէրն՝ յորում
ժամու գող գայ. հսկէր, և չը-
տայր թողլ ական հատանել ի
տան իւրում:

Եւ դուք եղերուք պատ-
րաստք, զի յորում ժամու ոչ
կարծիցէք՝ գայ Որդի մարդոյ:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

աձ
դձ

Պտասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնոսա. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ Որ-
դի մարդոյ առնել յանձնէ և
ոչինչ. եթէ ոչ տեսանիցէ ըզ-
Հայրն զի առնէ. զի զոր նայն
առնէ, զնոյն և Որդին նմին
նման դործէ:

Չի Հայր սիրէ զՈրդի, և
զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝
զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս
ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա
զգործս, ընդ որ դուքդ զար-
մանայք:

Չի որպէս Հայր յարուցա-
նէ զմեռեալս և կենդանի առ-
նէ, նոյնպէս և Որդի զորս կա-
մի կենդանի առնէ:

Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոր՝
այլ զամենայն դատաստան ետ
Որդւոյ իւրոյ:

Չի ամենեքեան պատուեա-
ցեն զՈրդի՝ որպէս պատուեն
զՀայրն. որ ոչ պատուէ զՈր-
դին ոչ պատուէ զՀայր զա-
ռաքիչն նորա:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի
որ զբանն իմ լսէ, և հաւա-
տայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս,
ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս. և ի դատաստանն ոչ մը-
տանէ, այլ փոխեցաւ ի մահուա-
նէ ի կեանս:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի
զայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է,
յորժամ մեռեալք լուիցեն ձայ-
նի Որդւոյն Եստուծոյ. և որք
լսիցենն՝ կեցցեն:

Չի որպէս Հայր ունի կեա-
նըս յանձին իւրում, նոյնպէս
ետ և Որդւոյ ունիլ կեանս յան-
ձին իւրում:

Եւ իշխանութիւն ետ նմա
դատաստան առնել, և զի Որ-
դի մարդոյ է:

Ընդ այն զի՞ զարմանայք. զի

աձ
դձ

եկեացէ ժամանակ՝ յորում ա-
մենեքին որք ի գերեզմանս կայ-
ցեն՝ լուիցեն ձայնի նորա, և
եկեացեն արտաքս:

Որոց զբարիս գործեալ իցէ՝
ի յարութիւն կենաց. և որոց
զչար արարեալ՝ ի յարութիւն
դատաստանաց:

Ոչ կարեմ ես յանձնէ առ-
նել և ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝
դատիմ. և դատաստանն իմ
արդար է. զի ոչ խնդրեմ ըզ-
կամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝
որ առաքեացն զիս:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

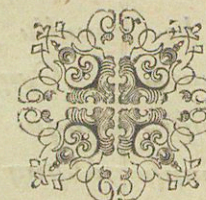
աձ
դձ

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
եթէ ոչ հատն ցորենոյ
անկեալ յերկիր մեռանիցի, ին-

քըն միայն կայ. ապա թէ մե-
ռանիցի՝ բազում արդիւնս առ-
նէ:

Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձա-
կէ զնա. և որ առեայ զանձն
իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի
կեանսն յաւիտենականս պա-
հեցէ զնա:

Եթէ որ զիս պաշտիցէ, զկնի
իմ եկեացէ. և ուր ետն եմ,
անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի.
եթէ որ զիս պաշտիցէ, պա-
տուեցէ զնա հայրն իմ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԲԺԶԿՈՒԹԵԱՆ

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ

Տէրն Դէր Յիսուս Բրիտանիա:

բկ
դկ

Եւ մտեալ ի նաւ անց յայն-
կոյս, և եկն ի քաղաք
իւր:

Եւ ահա մատուցին առ նա
անդամաւոյժ մի, որ դնէր ի մա-
հիճս. և տեսեալ Յիսուսի ըզ-
հաւատս նոցա՝ սաէ ցանդա-
մաւոյժն. թողեալ լիցին քեզ
մեզք քո:

Եւ ահա ոմանք ի դպրացն
ասեն ընդ միտս. հայհոյէ դա:

Եւ ծանուցեալ Յիսուսի ըզ-
խորհուրդս նոցա՝ սաէ ցնոսա-
ւոյժն խորհիք դուք չարիս ի
սիրտս ձեր:

Չի՞նչ դիւրին է. ասել՝ թո-
ղեալ լիցին քեզ մեզք քո. թէ
ասել՝ արի և շրջեաց:

Այլ զի գիտասցիք՝ եթէ իշ-
խանութիւն ունի որդի մար-
դոյ յերկրի թողուլ զմեզս. յայն-
ժամ սաէ ցանդամաւոյժն. արի
առ զմահիճս քո՝ և երթ ի տուն
քո:

Եւ յարուցեալ զնաց ի տուն
իւր:

Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն,
զարմացան. և փառաւոր առ-
նէին զՄատուած զտուիչն այն-
պիսի իշխանութեան՝ մարդկան:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մատթէոսի:

Տէրն Դէր Յիսուս Բրիտանիա:

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ
այն Յիսուս, զհետ եղեն
նորա կոյրք երկու, աղաղակէին
և ասէին. ողորմեաց մեզ որդի
Դաւթի:

Եւ իբրեւ եկն ի տուն, մա-
տեան առ նա կոյրքն. և սաէ
ցնոսա Յիսուս. հաւատայք եթէ
կարող եմ առնել ձեզ զայդ.
ասեն ցնա. այո՛, Տէր:

Յայնժամ մերձեցաւ յաչս
նոցա և ասէ. ըստ հաւատոց
ձերոց եղիցի ձեզ:

Եւ բացան աչք նոցա. և
սաստեաց նոցա Յիսուս և ասէ.
զգոյշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտացէ:

Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին

բկ
դկ

զնա ընդ ամենայն երկիրն ընդ
այն:

Եւ յեկանէին նոցա արտաքս.
ահա մատուցին առ նա այր մի
համբ դիւահար:

Եւ յեկանել դիւին՝ խօսե-
ցաւ համբն. և զարմացան ժո-
ղովուրդքն և ասեն. թէ և ոչ
երբէք երևեցաւ այսպիսի ինչ
յիսարայէլի:

Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ
իշխանաւն դիւաց հանէ դա ըզ-
դեա:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Դէր Յիսուս Բրիտանիա:

բձ
դձ

Եւ մտեալ դարձեալ ի Վա-
փառնայում յետ աւուրց:

Լուր եղև եթէ ի տան է, և
ժողովեցան բազումք՝ մինչև տե-
ղի ևս ոչ լինել, և ոչ առ զը-
րանն. և խօսէր նոցա զբանն:

Եւ գային առ նա՝ բերէին
անդամաւոյժ մի բարձեալ ի չո-
րից:

Եւ իբրեւ ոչ կամէին մերձե-
նալ առ նա յամբոխէ անտի,
քակեցին զյարկն՝ ուր էր Յի-
սուս, և բացեալ զառաստաղն
իջուցին զմահիճսն՝ յորում կայր
անդամաւոյժն:

Եւ տեսեալ Յիսուսի զհա-
ւատս նոցա, սաէ ցանդամա-
ւոյժն. որդեակ, թողեալ լիցին
քեզ մեզք քո:

Եւ էին ոմանք ի դպրաց ան-
տի՝ որ անդ նստէին, և խոր-
հէին ի սիրտս իւրեանց:

Չի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա
զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թո-
ղուլ զմեզս, եթէ ոչ մի Մա-
տուած:

Եւ զիտաց Յիսուս յոգի իւր՝
թէ այնպէս խորհէին ի սիրտս
իւրեանց, և ասէ. զի՞ խորհիք
զայդ ի սիրտս ձեր:

Չի՞նչ դիւրին է, ասել ցան-
դամաւոյժն՝ թողեալ լիցին քեզ
մեզք քո, եթէ ասել՝ արի առ
զմահիճս քո և երթ ի տուն
քո:

Այլ զի գիտասցիք եթէ իշ-
խանութիւն ունի Որդի մար-
դոյ ի վերայ երկրի թողուլ ըզ-
մեզս, սաէ ցանդամաւոյժն:

Քեզ ասեմ, արի առ զմա-
հիճս քո՝ և երթ ի տուն քո:

Եւ յարեալ, վաղվաղակի ա-
ռեալ զմահիճսն՝ ել առաջի ա-
մենեցուն. մինչև զարմանալ ա-
մենեցուն և փառաւոր առնել
զՄատուած և ասել, թէ այս-
պիսի ինչ երբէք ոչ տեսար:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Բէր Յիսուս Քրիստոս:

բձ
դձ

Եւ եմուտ միւսանգամ ի
ժողովուրդն. և էր անդ
այր մի՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր:

Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բը-
ժըշկիցէ զնա ի շաբաթուն՝ զի
չարախօսեսցեն զնմանէ:

Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն
գօսացեալ էր. արի՛ անց ի մէջ:

Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ ար-
ժան է ի շաբաթու. բարի՞ ինչ
գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի՞
մի ապրեցուցանել՝ եթէ կո-
րուսանել. և նորա լռեցին:

Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնո-
քօք լի ցամամբ, տրտմեալ
վասն կուրութեան սրտից նո-
ցա, ասէ ցայրն. ձգեա՛ զձեռն
քո. և նա ձգեաց, և ողջացաւ
ձեռն նորա:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Բէր Յիսուս Քրիստոս:

բձ
դձ

Մինչդեռ նա զայն խօ-
սէր, զան ոմանք ի ժո-
ղովրդապետէն և ասէն. թէ
դուստրն քո մեռաւ, զի՞ ևս

աշխատ առնես զվարդապետդ:

Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ ըզ-
բանն ասացեալ, ասէ ցժողո-
վրդապետն. մի՛ երկնչիր, բայց
միայն հաւատա՛:

Եւ ոչ զոր եթող ընդ իւր
երթալ, բայց միայն զՊետրոս
և զՅակովբոս և զՅովհաննէս
զեղբայրն Յակովբայ:

Գայ ի տուն ժողովրդապե-
տին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ
և լալականս, և աղաղակ յոյժ:

Եւ մտեալ ի ներքս՝ ասէ
ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք և
լայք. մանուկն ոչ է մեռեալ,
այլ ննջէ:

Եւ ծաղր առնէին զնա. և
նորա հանեալ արտաքս զամե-
նեսեան, առնու ընդ իւր զհայր
մանկանն և զմայր, և զնոսա՝
որ ընդ նմայն էին, և մտանէ՝
ուր զնիր մանուկն:

Եւ կալեալ զձեռանէ ման-
կանն՝ ասէ ցնա. տալիթակու-
մի. որ թարգմանի, աղջիկ դու՝
քեզ ասեմ՝ արի:

Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղ-
ջիկն և զնայր, քանզի էր ա-
մաց իբրեւ երկոտասանից. և
զարմացան մեծաւ զարմանա-
լեաւ:

Եւ պատուէր տայր նոցա
յոյժ, զի մի՛ ոք զիտացէ զայն.
և ասաց տալ նմա ուտել:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Բէր Յիսուս Քրիստոս:

բձ
դձ

Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն
ի սահմանս Տիւրոսի և Սի-
դոնի. և մտեալ ի տուն՝ ոչ
ումէք կամէր յայտնել, և ոչ
կարաց ծածկել:

Լուաւ կին մի զնմանէ, որոյ
դուստր իւր նեղեալ էր յայտոյ
պղծոյ, եկն անկաւ առաջն նո-
րա:

Եւ կինն էր հեթանոս՝ Փիւ-
նիկ Լսորի յազգէ. և աղաչէր
զնա՝ զի զղեն հանցէ ի դստերէ
նորա:

Եւ Յիսուս ասէ ցնա. թոյլ
տուր՝ զի նախ յազեսցին ման-
կունք. զի ոչ է բարւոք առ-
նուլ զհաց մանկանց՝ և արկա-
նել շանց:

Նա պատասխանի ետ և ասէ.
Տէր, և շունք ի փշրանաց սե-
ղանոյ մանկանցն կերակրին:

Եւ ասէ ցնա. վասն այդր
բանի՝ երթ, եւ զեն ի դստերէ
քումմէ:

Գնաց ի տուն իւր, և եղիտ
եղեալ զղեն, և զդուստրն. զի
անկեալ զնիր ի մահիծս:

Եւ ելեալ միւսանգամ ի սահ-
մանացն Տիւրոսի և Սիդոնի,
և եկն ի ծովեզրն Գալիլեացոց
ի մէջ սահմանացն ի Ղեկապօլիս:

Եւ բերին առաջն նորա խուլ
մի և համր, և աղաչէին, զի ձե-
ռն զիցէ ի վերայ նորա:

Եւ առեալ զնա մեկուսի յամ-
բոխէ անտի, արկ զմատուռն իւր
ընդ ականջս նորա՝ և եթուք
անդր. և կալաւ զլեզուէ նորա:

Հայեցաւ յերկինս՝ յողոց
եհան և ասէ. Եփփաթա, որ է
բացիր:

Եւ նոյն ժամայն բացան լսե-
լիք նորա, և լուծան կապանք
լեզուի նորա, և խօսէր ուղիղ:

Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի
մի՛ ումէք ասիցեն, և որչափ նա
պատուիրէր նոցա, նոքա ևս ա-
ռաւել քարոզէին:

Եւ ևս քան զևս զարմանային
և ասէին. զամենայն ինչ բար-
ւոր գործեաց սա, զի խլից լսել
տայ, և համերց խօսիլ:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Ղուկասու:

Տէրն Բէր Յիսուս Քրիստոս:

ակ
դկ

Եւ եղև ի հասանելն նորա
ի մի ի քաղաքացն, ահա
այր մի լի բորոտութեամբ, իբ-
րեւ ետես զՅիսուս՝ անկեալ ի
վերայ երեսաց՝ աղաչեաց զնա,
և ասէ. Տէր, եթէ կամիս, կա-
րող ես զես սրբել:

Չգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց

ի նա և ասէ. կամիմ, սրբեաց,
և վաղվաղակի զնաց ի նմանէ
բորոտութիւնն:

Եւ նա պատուիրեաց նմա՝
մի՛ ումեք ասել. այլ թէ երթ
ցոյց զանձն քո քահանային,
և մատո՛ զպատարագ վասն
սրբութեան քո, որպէս և հրա-
մայեաց Մովսէս՝ ի վկայութիւն
նոցա:

Եւ յորդէր առաւել բանն
զնմանէ. և ժողովէին ժողո՝
վուրդք բազումք լսել՝ և բը-
ժըշկիլ ի հիւանդութենէ իւ-
րեանց:

Եւ նա խոյս տայր յանա-
պատ տեղիս. և կայր յաղօթս:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Ղուկասու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

սկ
44

Եւ հանէր զև մի համր. և
եղև յելանել զիւին խո-
սեցաւ համրն, և զարմացան
ամենայն ժողովուրդքն:

Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն.
բէեղղբբուղաւ իշխանաւն զի-
ւաց հանէ զա զղևս:

Եւ այլք փորձէին, և նշան
յերկնից ինդրէին ի նմանէ:

Իսկ նորա գիտացեալ զխոր-
հուրդս նոցա, ասէ ցնոսա. ա-
մենայն թագաւորութիւն բա-
ժանեալ յանձն՝ աւերի, և տուն

բաժանեալ յանձն՝ կործանի:

Եպա եթէ և սատանայ բա-
ժանեցաւ յանձնէ, զհաճող կայ-
ցէ թագաւորութիւն նորա. զի
ասէք զնէն թէ բէեղղբբուղաւ
իշխանաւն զիւաց հանէ զա
զղևս:

Եթէ ես բէեղղբբուղաւ հա-
նեմ զղևս, որդիքն ձեր իւ
հանիցեն. վասն այդարիկ նոքին
եղիցին ձեր դատաւորք:

Իսկ եթէ մատամբ Եստու-
ծոյ հանեմ զղևս, ապա հաս-
եալ է ի վերայ ձեր արքայու-
թիւն Եստուծոյ:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

Եւ յետ երկուց աւուրց ել
անտի և գնաց ի Գա-
լիլեա:

Չի ինքն իսկ Յիսուս վկա-
յեաց եթէ մարդարէ յիւրում
գաւառի պատիւ ոչ ունի:

Եյլ յորժամ եկն նա ի Գա-
լիլեա, ընկալան գնա Գալիլեա-
ցիքն. զի տեսեալ ևս էր զա-
մենայն նշանսն, զոր արար յի-
րուսաղէմ ի տօնին. քանզի և
նոքա եկեալ էին ի տօնն:

Եկն դարձեալ ի Կանայ Գա-
լիլեացոց, ուր արար զջուրն

զինի. և անդ էր թագաւո-
րազն մի, որոյ որդի նորա
հիւանդ կայր ի Կափառնա-
յում:

Նա իբրև լուաւ եթէ Յի-
սուս եկեալ է ի Հրէաստանէ
ի Գալիլեա, եկն առ նա, և ա-
ղաչէր՝ զի իջցէ և բժշկեսցէ
զորդի նորա. քանզի մերձ էր
ի մեռանիլ:

Եսէ ցնա Յիսուս. եթէ ոչ
նշանս և արուեստս տեսանէք՝
ոչ հաւատայք:

Եսէ ցնա թագաւորազն. Տէր,
էջ մինչ չև մեռեալ իցէ մա-
նուկն իմ:

Եսէ ցնա Յիսուս. երթ, որ-
դին քո կենդանի է. և հաւա-

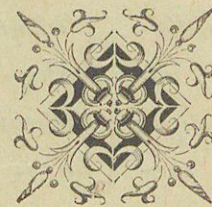
տաց այրն բանին՝ զոր ասաց
նմա Յիսուս, և գնաց:

Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդա-
ռաջ եղեն նմա ծառայքն նորա.
աւետիս ետուն և ասեն, թէ
մանուկն նորա կենդանի է:

Հարցանէր ցնոսա վասն ժա-
մուն՝ յորում ապաքինեաց. և
ասեն ցնա. երէկ յեօթներոր-
դում ժամու եթող զնա ջերմն:

Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ
յայնմ ժամու՝ յորում ասացն
ցնա Յիսուս՝ թէ որդին քո
կենդանի է. և հաւատաց ինքն
և ամենայն տուն իւր:

Չայս դարձեալ երկրորդ
նշան արար Յիսուս եկեալ ի
Հրէաստանէ ի Գալիլեա:

աձ
45

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

ԲԻ
ԴԿ

Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս՝ ի տաճարէն գնայր. և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս տաճարին:

Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. տեսանէ՞ք զայդ ամենայն. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, ոչ մնասցէ այդր քար ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի:

Եւ մինչդեռ նստէր ի լերինն Ձիթենեաց, մատեան առ նա աշակերտքն առանձինն և ասեն. ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և կամ զե՞նչ նշան իցէ քոյոյ զալստեանն և վախճանի աշխարհիս:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. զգոյշ լերուք՝ գուցէ որ զձեզ խաբիցէ:

Չի բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ Վրիստոսն, և զբազումս մոլորեցուցանիցեն:

Լսելոց է.ք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց. ըզգոյշ լերուք՝ մի՛ խռովեսձիք, զի պարտ է լինել այնմ ամենայնի, այլ չեւ է կատարած:

Յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թաղաւորութիւն ի թաղաւորութեան վերայ. և եղիցին սովք և սրածութիւնք և սասանութիւնք ի տեղիս տեղիս:

Սակայն և այն ամենայն ըսկիզբն է երկանց:

Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ. և եղիձիք ատեցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ:

Եւ յայնժամ գայթակղեսցին բազումք, և զմիմեանս մատնեսցեն, և ատեցեն զմիմեանս:

Եւ բազում սուտ մարգարէք յարիցեն, և զբազումս մոլորեցուցեն:

Եւ վասն բազմանալոյ անօ-

րէնութեանն՝ ցամաքեսցի սէր բազմաց:

Բայց որ համբերեսցէ իսպառ՝ նա կեցցէ:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

ԲԻ
ԴԿ

Եւ յեղանէն նորա ի տաճարէ անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա, վարդապետ, տես որպիսի են քարինքս, և որպիսի շինուածք:

Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. տեսանէ՞ք զայդ ամենայն շինուած. ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի քար ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի:

Եւ մինչ նստէր նա ի լերինն Ձիթենեաց յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա առանձինն՝ Պետրոս՝ և Յակովբոս՝ և Յովհաննէս՝ և Լնդրէաս:

Եսա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և զե՞նչ նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. զգոյշ կացէք, մի որ զձեզ խաբեսցէ:

Չի բազումք եկեսցեն յանուն իմ և ասիցեն՝ թէ ես եմ

Վրիստոսն, և զբազումս մոլորեցուցեն:

Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովեցիք, զի պարտ է լինիլ. բայց չեւ է կատարած:

Չի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թաղաւորութիւն ի թաղաւորութեան վերայ. և եղիցին շարժմունք ի տեղիս տեղիս, սովք և սրածութիւնք, և խռովութիւնք. այլ այն ամենայն սկիզբն է երկանց:

Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս. և ի ժողովուրդս տանձեցիք, և առաջի դատաւորաց և թաղաւորաց կայցէք վասն իմ ի վկայութիւն նոցա:

Եւ ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել:

Եւ յորժամ տանիցին ըզձեզ մատնել, մի յառաջագոյն հոգայցէք, և մի զմտաւ ածիցէք, թէ զե՞նչ խօսիցէք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հոգին սուրբ:

Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և հայր՝ զորդի. և յարիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա:

Եւ եղիջիք ատեցեալք յա-
մենեցունց վասն անուան իմոյ.
այլ որ համբերեցէն իսպառ՝
նա կեցցէ:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Ղուկասու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս:

տի
գլ

Եւ յասել տմանց զտաճա-
րէն. թէ զեղեցիկ վիճօք
և աշտարակօք զարդարեալ է՝
ասէ:

Չայդ ամենայն զոր տեսա-
նէք, եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ
թողցի այլք քար ի քարի վե-
րայ, որ ոչ քակտեսցի:

Հարցին ցնա և ասեն. վար-
դապետ, երբ լինիցի այդ, և զինչ
նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինե-
լոց իցէ:

Եւ նա ասէ. զգոյշ կացէք. մի՛
խաբիցիք. զի բազումք գայցեն
յանուն իմ, և ասիցեն թէ ես
եմ. և մերձեցաւ ժամանակ. մի՛
երթայցէք զկնի նոցա:

Եւ յորժամ լսիցէք պատե-
րազմունս և խռովութիւնս՝ մի՛
զարհուրիցիք, զի պարտ է նախ՝
այնմ լինել, այլ ոչ առժամայնն
կատարած:

Յայնժամ ասէ ցնոսա. յա-
րիցէ ազգ յազգի վերայ, և թա-

գաւութիւն ի թագաւորութեան
վերայ:

Եւ շարժմունք մեծամեծք, և
ի տեղիս տեղիս սովք և սրա-
ծութիւնք. եղիցին արհաւիրք և
նշանք մեծամեծք յերկնից:

Իայց յառաջ քան զայս ա-
մենայն, միտեսցեն զձեռս իւր-
եանց ի ձեզ՝ և հալածեսցեն.
մատնեսցեն ի ժողովուրդս և ի
բանտս, և տանիցին առաջի դա-
տաւորաց և թագաւորաց վասն
անուան իմոյ:

Եւ լինիցի ձեզ այն ի վկա-
յութիւն:

Երբ՝ զիբ ի սիրտս ձեր, մի
յառաջագոյն կրթել տալոյ պա-
տասխանի:

Չի ես տաց ձեզ բերան և
իմաստութիւն, որում ոչ կա-
րիցեն կալ հակառակ՝ կամ տալ
պատասխանի ամենայն հակա-
ռակորդքն ձեր:

Մասնեսցիք և ի ծնողաց, և
յեղբարց, և յազգականաց և ի
բարեկամաց, և սպանանիցեն ի
ձէնջ:

Եւ եղիջիք ատեցեալք յա-
մենեցունց վասն անուան իմոյ:

Եւ մազ մի ի զլնոյ ձերմէ
ոչ կորիցէ:

Եւ համբերութեամբ՝ ձերով
ստատղեր զոգիս ձեր:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

ի ժամանակի Տեսուն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

աձ
գձ

Եղեն յայնժամ նաւակա-
տիքն յԱրուսաղէմ, և
ձմեռն էր:

Եւ շրջէր Յիսուս ի տաճա-
րին ի սրահին Սողոմոնի:

Շուրջ եղեն զնովաւ Հրեայ-
քն և ասեն. մինչև յերբ թա-
փես զոգիս մեր. եթէ դու ես
Քրիստոսն՝ ասա մեզ համար-
ձակ:

Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս և ասէ. ասացի ձեզ և ոչ
հաւատայք ինձ. զգործսն՝ զոր
ես գործեմ՝ յանուն Հօր իմոյ՝
նոքին իսկ վկայեն վասն իմ:

Եւ զուր ոչ հաւատայք. զի
չէք յոչխարաց անտի իմոց:

Ոչխարք իմ ձայնի իմում
լսեն, և ես ճանաչեմ զնոսա.
և զկնի իմ գան:

Եւ ես տամ նոցա զկեանսն
յաւիտենականս. և մի՛ կորի-
ցեն ի յաւիտեան. և մի՛ ոք յա-
փշտակեսցէ զնոսա ի ձեռաց
իմոց:

Հայրն իմ, որ ետ ինձ զնո-
սա, մեծ է քան զամենայն, և
ոչ ոք կարէ յափշտակել ի ձե-
ռաց Հօր իմոյ:

Ես և Հայր իմ մի եմք:

Վէմա առին Հրեայքն՝ զի
քարկոծ արասցեն զնա:

Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս. բազում գործս բարիս ցու-
ցի ձեզ ի Հօրէ իմմէ, վասն ո-
րոյ գործոյ ի նոցանէ քարկոծ
առնէք զնա:

Պատասխանի ետ նոցա նմա
Հրեայքն. վասն բարոյ գործոյ
ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ
վասն հայհոյութեան. և զի զու-
մարդ ես, և զանձն քո Լս-
տուած առնես:

Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս. ոչ յօրէնսն ձեր գրեալ է.
ես ասացի թէ աստուածք իցէք:

Իսկ եթէ զնոսա աստուածս
ասէ՝ առ որս բանն Լստուծոյ
եղև, և չէ մարթ եղծանել
զրոյն:

Իսկ զոր Հայր սրբեաց՝ և ա-
ռաքեաց յաշխարհ, զուր ասէք՝
թէ հայհոյես, զի ասացի՝ թէ
Որդի Լստուծոյ եմ:

Եթէ ոչ գործեմ զգործս
Հօր իմոյ, մի՛ հաւատայք ինձ:

Եւ թէ գործեմ, թէև ինձ
ոչ հաւատայք, սակայն գոր-
ծոցն հաւատացէք, զի զիտաս-
ջիք, և ծանիջիք՝ եթէ Հայր յիս, և
ես ի Հայր:

Դարձեալ խնդրէին զնա ու-
նել, և ել ի ձեռաց նոցա:

Եւ գնաց միւսանգամ յայն-

կոյս Յորդանանու՝ ի տեղին,
որ էր Յովհաննէս զառաջինն
և մկրտէր, և անդ լինէր:

Եկին բազումք առ նա՝ և
ասեն. զի Յովհաննէս նշան ինչ
ոչ արար:

Բայց զամենայն՝ զոր ասաց
Յովհաննէս վասն նորա՝ ճշ-
մարիտ էր. և բազումք հաւա-
տացին ի նա անդ:

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ՍՐԲՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ

Վասն խաչելութեան Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի:

Բ
Կ

Եւ հանեալ զնա ի խաչ,
բաժանեցին զհանդերձս
նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն
որ ասացաւ ի մարգարէէն. բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ յիւ-
րեանս, և ի վերայ պատմութեան
նի իմոյ վիճակս արկանէին:

Եւ նստեալ պահէին զնա:

Եւ եղին ի վերայ գլխոյ նո-
րա՝ գրեալ զմնաս նորա. թէ
այս է Յիսուս թագաւորն Հը-
րէից:

Յայնժամ հանին ընդ նմա
ի խաչ երկուս աւագակս, մի
յաջմէ նորա՝ և մի յահեկէ:

Եւ որք անցանէինն՝ հայհո-
յէին զնա. շարժէին զգլուխս
իւրեանց:

Եւ ասէին. վահ, որ քա-
կէիր զտաճարն, և զերիս աւու-
րըս շինէիր զնա. ապրեցո՞ր ըզ-
քեզ. թէ որդի ես Լստուծոյ՝
էջ ի խաչէդ:

Նոյնպէս և քահանայապետ-
քնն ձաղէին հանդերձ զպրօքն
և ծերովք և ասէին.

Չայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ
կարէ ապրեցուցանել. եթէ թա-
գաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ
ի խաչէդ՝ և հաւատացուք զմա:

Եթէ յուսացաւ յԼստուած,
փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կա-
մի զդա. քանզի ասաց՝ եթէ Լս-
տուծոյ որդի եմ:

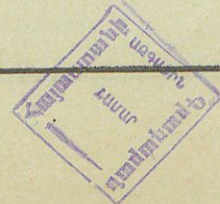
Չնոյն և աւագակքն՝ որ խա-
չեալ էին ընդ նմա, նախատէին
զնա:

Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խա-
ւար եղև ի վերայ ամենայն երկ-
րի մինչև ցինն ժամ:

Եւ զինն ժամուան զօչեաց
Յիսուս ի ձայն մեծ՝ և ասէ.
Էլի Էլի, լամասաբաքթանի. այ-
սինքն է, Լստուած իմ, Լս-
տուած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս:

Ոմանք յայնցանէ՝ որ անդն
կային, իբրև լուան՝ ասէին. զի-
զիս կարգայ:

1006-2013

Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով, և յարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա:

Եւ կէսքն ասէին. թող տեսցուք եթէ գայ Եղիա փրկել զդա:

Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Մարկոսի:

Վասն խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ ասէն զնա ի Պողոս թայ՝ տեղի մի՝ որ թարգմանի տեղի կառափելոյ:

Եւ տային նմա գինի զմրսսեալ, և նա ոչ առ և հանին զնա ի խաչ:

Եւ իբրեւ խաչեցին զնա, բաժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ վիճակս՝ ի վերայ՝ թէ ոչ զնա առնուցու:

Եւ ժամ երրորդ և հանին զնա ի խաչ:

Եւ էր գիր քնասու նորա գրեալ, թէ թագաւոր է Հրէից:

Եւ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւագակս, մի ընդ աջմէ և մի ընդ աջեկէ նորա:

Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ:

Եւ որք անցանէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վա՛հ, որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր:

Ապրեցո՛ զանձն քո և էջ ի խաչէդ:

Նոյնպէս և քահանայապետիցն այսն արարեալ՝ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն ասէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել:

Քրիստոսդ արքայդ Խորայէլի, իջցէ այժմ՝ ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատասցուք զմա. և որք ընդ նմա ի խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա:

Եւ իբրեւ վեց ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զամենայն երկիր մինչև ցինն ժամ:

Եւ յիններորդ ժամուսն աղաղակեաց Յիսուս ի ձայն մեծ, և ասէ. էլի, էլի, լամա սաբաթ թանի. որ թարգմանի, Լստուած իմ, Լստուած իմ, ընդէր թողեր զիս:

Եւ ոմանք ի նոցանէ՝ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ լուսն, ասէին՝ թէ զԵղիա կարդայ:

Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելեց սպունգ մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ. թոյլ տուք, տես-

ցուք՝ գայ Եղիա իջուցանել զդա:

Եւ Յիսուս արձակեաց զձայն մեծ՝ և եհան զոգի:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Ղուկասոս:

Վասն խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

ալ
գի

Իբրեւ չոգան ի տեղին՝ կոչեցեալ գազաթն, անդ հանին զնա ի խաչ. և զհարազործան՝ զոմն ընդ աջմէ՝ և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին:

Եւ Յիսուս ասէ. հայր՝ թող զոցա՝ զի ոչ գիտեն, զնա զործեն. և ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճակս:

Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ. անգոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուցէ և զանձն՝ եթէ դա է Քրիստոս որդի Ընտուծոյ ընտրեալն:

Այսն առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ առաջի մատուցանէին նմա քացախ:

Եւ ասէին. եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փրկեա՛ զանձն քո:

Եւ էր գիր գրեալ ի վերայ նորա, Յունարէն՝ և Ղաղմատերէն՝ և Եբրայեցերէն գրով, թէ՛ սա է արքայն հրէից:

Իսկ մի ոմն ի կախելոց հարազործացն հայհոյէր զնա՝ և ա-

սէր. ոչ դու ես Քրիստոսն, փրկեա՛ զանձն քո և զմեզ:

Պատասխանի ետ ընկերն սատեղով նմա՝ և ասէ. չերկնչե՛ս դու յԸնտուծոյ՝ զի ինմին պատժի կաս:

Եւ մեք՝ յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. և սա՛ ապիրատ ինչ ոչ գործեաց:

Եւ ասէ ցՅիսուս. յիշեա՛ զիս Տէր՝ յորժամ գայցես արքայութեամբ քով:

Եւ ասէ ցնա Յիսուս. ամէն ասեմ քեզ. այսօր ընդիս իցես ի դրախտին:

Եւ էր իբրեւ վեցերորդ ժամ, և խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցիններորդ ժամն. խաւարեցաւ արեգակն:

Եւ հերձաւ վարսողոյր տաճարին ընդ մէջ:

Եւ կարդաց Յիսուս ի ձայն մեծ՝ և ասէ. հայր՝ ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ. զայս իբրեւ ասաց, եհան զոգի:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննոս:

Վասն խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ նորա տուեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր

աձ
գձ

ի տեղին որ անուանէր զազա-
թան, և կոչէր Երրայեցերէն
Վողգոթա:

Աւր և ի խաչն իսկ հանին
զնա. և ընդ նմա երկուս ևս
այլս աստի և անտի, և ի միջի
զՅիսուս:

Գրեաց և տախտակ մի Պի-
ղատոս, և եղ ի վերայ խաչին.
և էր գրեալ. Յիսուս Նազով-
րեցի թագաւոր Տրէից:

Չայն տախտակ ընթերցան
բազումք ի Հրէից. զի մօտ էր
ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խա-
չեցան Յիսուս. և էր գրեալ
Երրայեցերէն, Վաղմատերէն և
Յունարէն:

Եսնն ցՊիղատոս քահանա-
յապետքն Հրէից. մի՛ գրեր
թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա
ասաց. թագաւոր եմ Հրէից:

Պատասխանի ետ Պիղատոս.
զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի:

Իսկ զհնուորքն իբրեւ հանին
ի խաչ զՅիսուս, առին զհան-
դերձս նորա՝ և արարին չորս
մատուցս, իւրաքանչիւր զհնուո-
րի մասն. իսկ զպատմութեանն՝
քանզի էր առանց կարանի ի
վերուստ փորանկեալ ամենեւին:

Եսնն ցմիմեանս. մի՛ պատա-
ռեցուք զայդ, այլ արկցուք

վիճակս ի վերայ դորա, ում և
եղքէ, զի լցցի գիրն որ. ասէ բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ յի-
րեանս. և ի վերայ պատմութեան
նի իմոյ վիճակ արկին. զհնու-
որքն զայս ինչ գործեցին:

Եւ կային առ խաչին Յի-
սուսի մայրն նորա, և քոյր մօր
նորա Մարիամ Աղէովպա, և
Մարիամ Մագդաղենացի:

Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն
և զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի
կայր մօտ, ասէ ցմայրն. կին
զու, ահա որդի քո:

Եպա ասէ ցաշակերտն. ահա
մայր քո. և յայնմ ժամանակէ
առ աշակերտն զնա առ իւր:

Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց
Յիսուս՝ եթէ ահա ամենայն ինչ
կատարեալ է, զի կատարեսցի
գիրն, ասէ. ծարաւի եմ:

Եւ անդ կայր աման ինչ լի
քացախով. և նոցա սպունդ
լցեալ քացախով ընդ լեղոյ՝
շուրջ եղեալ զմշտկաւ զուպայի՝
մատուցին ի բերան նորա:

Իբրեւ առ Յիսուս զքացախն
հանդերձ լեղւովն՝ ասէ. ամենայն
ինչ կատարեալ է. և խոնար-
հեցուցեալ զգլուին աւանդեաց
զոգին:

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ

ՄԵՆՈՒ ՊԵՇՈՑ ԿԻՒՐԵԿԵՒՑ

ՄԱՐՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Վասն թաղման Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
սր ըստ Մարկոսի:

Վասն թաղման Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

ԲԿ
ԳԿ

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, եկն
այր մի մեծատուն Յա-
րիմաթեայ. որում անուն էր
Յովսէփ, որ և աշակերտեցաւ
իսկ Յիսուսի:

Սա մատուցեալ առ Պիղատոս,
խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի.
յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց
տալ զմարմինն:

Եւ առեալ զմարմինն Յով-
սէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք:

Եւ եղ ի նոր գերեզմանի՝ զոր
փորեաց ի վիմի. և թաւալեցու-
ցեալ կափարիչ զրան գերեզ-
մանին վէմ մի մեծ և զնաց:

Ենդ էր Մարիամ Մագդա-
ղենացի, և միւս Մարիամն,
նստէին հանդէպ գերեզմանին:

ԲԶ
ԳԶ

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, քան-
զի ուրբաթ էր՝ որ ի շա-
բաթն մտանէր:

Եկեալ Յովսէփ՝ որ Յարե-
մաթեայն էր, այր պարկեշտ,
նախարար, որ և ինքն իսկ ակն
ունէր արքայութեան Եստու-
ծոյ, համարձակեցաւ՝ եմուտ առ
Պիղատոս, և խնդրեաց զմար-
մինն Յիսուսի:

Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ
այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչե-
ցեալ առ ինքն զհարիւրապետն,
հնարց զնա և ասէ, թէ ար-
դարեւ այնչափ վաղ մեռաւ:

Եւ իբրեւ ստուգեաց ի հա-
րիւրապետէ անտի, շնորհեաց
զմարմինն Յովսէփայ:

ԵԴ

Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ, և իջուցեալ գնա՝ պատեաց կրտաւովն, և եղ ի գերեզմանի՝ զոր էր փորեալ ի վիմէ, և թաւալեցոյց զվէժ մի ի դուռն գերեզմանին:

Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Յովսեայ տեսին զտեղին ուր եղաւ:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Ղուկասու:

Վասն թաղման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

աղ
դկ

Եւ ահա այր մի, անուն Յովսէփ, որ էր նախարար՝ այր բարեգործ և արդար:

Սա՝ չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա. Յարիմաթեայ քաղաքէ Տրէից, որ և ինքն իսկ՝ ակն ունէր արքայութեան Լատուծոյ:

Սա՝ մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի:

Եւ իջուցեալ գնա՝ պատեաց պատառակալաւ, և եղ ի կռածոյ գերեզմանի. ուր չէր զոք ընաւ եղեալ:

Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր:

Եւ երթային զՏեա նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա

ի Վալիլէ. տեսին զգերեզմանն, և որպէս եղաւ մարմինն նորա:

Վարձան, և պատրաստեցին խունկս և իւղս. և ի շաբաթուն հանդարտեցին վասն պատուիրանին:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննու:

Վասն թաղման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Յեա այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ, որ Յարեմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի ի ծածուկ՝ վասն ահին Տրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսուսի. և հրամայեաց Պիղատոս. եկին և բարձին գնա:

Եկն Նիկողեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յիսուս ի գիշերի զառաջինն, և երբ զմուռս խառն ընդ հալուէս իբրեւ լտերս հարիւր:

Եւ ին զմարմինն Յիսուսի, և պատեցին կտաւովք՝ խնկովքն հանդերձ, որպէս օրէն էր Տրէից պատել:

Եւ էր ի տեղուջն յորում խաչեցաւ՝ պարտեղ. և ի պարտիզն անդ գերեզմանն նոր, յորում ոչ ոք երբէք էր եղեալ:

Եւ զվասն ուրբաթուն Տրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եղին զՅիսուս:

աձ
դձ

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ

ՅԻՆԸՆՑ ԿԻՐԱԿԵՐԻՑ

ՄԵՐՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Վասն յորում եմն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

աղ
դկ

Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսանայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագդաղենացի, և միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմանն:

Եւ ահա շաբաթուն մեծ եղև. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ ի բաց թաւալեցոյց զվէժն ի դրանց անտի, և նստէր ի վերայ նորա:

Եւ էր տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն, և հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն:

Եւ յահէ անտի նորա խոփեցան պահապանքն, և եղն իբրեւ զմեռեալս:

Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցկանայն. մի՛ երկնչեք զօւրք. գիտե՛մ զի զՅիսուս ըզխաչելեալն խնդրէք:

Չէ՛ աստ, քանզի յարեաւ, որպէս ասացն. եկայք և տեսէք զտեղին՝ ուր կայր:

Եւ վաղվաղակի երթայք առ սացէք աշակերտացն նորա՝ թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ի Վալիլէա, անդ տեսանիցէք գնա. ահա ասացի ձեզ:

Եւ ելեալ վաղվաղակի ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խընդութեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշակերտացն:

Եւ ահա պատահեցաւ նոցա Յիսուս՝ և ասէ, ողջ էք. և նորա մատուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիրպագին նմա:

Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. մի՛ երկնչեք, երթայք առ սացէք եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն ի Վալիլէա, և անդ տեսցեն զիս:

Իբրեւ նոքա գնացին, ահա

ումանք ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղևն:

Եւ նորա ժողովեալ Տանդերձ ծերովքն, խորհուրդ առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն:

Եւ ասեն. ասաջիք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ զիշերի, զողացան զնա՝ մինչ մեք ի քուն էաք:

Եւ եթէ լուր լիցի այդ առ դատաւորն, մեք Տաճեսցուք ըզնա, և զձեզ անհոգս արասցուք:

Եւ նոցա առեալ զարծաթն, արարին որպէս ուսանն. և ել Տամբաւս այս ի Հրէից մինչև ցայսօր:

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Վալիլեա՝ ի լեռանն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս:

Իբրեւ տեսին զնա, երկիրպազին նմա, և ոմանք երկուացան:

Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեսց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ:

Գնացէք այսուհետև աշակերտեցէք զամենայն Տեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Ասուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ահա առիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև ի կատարած աշխարհի:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի:

Վասն յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

Եւ իբրև անց շաբաթն, Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Սողովմէ և Հոգան պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն, օծցեն զնա:

Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան ի գերեզմանն ընդ արևադարն:

Եւ ասէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուցէ մեզ զվէմն ի դրանց գերեզմանին:

Եւ Տայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր վէմն ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ:

Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն տեսին գերիտասարդ մի՝ զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմութեան սպիտակ. և զարհուրեցան:

Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկընչեք. զՅիսուս խնդրէք ըզնա՝ Նազովրեցի զեսէլեալն, յա-

բձ
դձ

րեալ՝ չէ աստ. ահա աղիկ տեղին ուր եզին զնա:

Եւ երթայք, ասացէք ցաշակերտս նորա և ցՊետրոս, թէ ահա յառաջագոյն երթայք ան զձեզ ի Վալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացրն ձեզ:

Եւ իբրև լուան՝ ելին և փախեան ի գերեզմանէն, քանզի զաճի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին. զի երկնչէին:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Ղուկասու:

Վասն յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

աղ
գի

Բայց ի միաշաբաթուն վաղ՝ քաջ ընդ առաւօտն, եկին ի գերեզմանն. բերին զխունկսն զոր պատրաստեցին՝ և այլ կանայք ընդ նոսա:

Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ի գերեզմանէ անտի:

Եւ մտեալ ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի:

Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նոսա ի հանդերձս լուսաւորս:

Եւ իբրև զաճի հարան և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զե՞ ինչ-

րէք զկենդանին ընդ մեռեալս. չէ աստ, այլ յարեալ:

Յիշեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Վալիլեա:

Եւ ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, ի խաչ ելանել, և յերրորդ աւուր յառնել:

Եւ յիշեցին զբանան նորա:

Եւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մետասանիցն, և այլոցն ամենեցուն:

Եւ էին Մարիամ մագդաղենացի, և Յովհաննա, և Մարիամ Յակովբայ՝ և աւք ընդ նոսա, որք պատմեցին զայս առաքելոցն:

Եւ երևեցան առաջի նոցա շաղփաղփութիւն բանքն նոցա՝ և Հաւատային նոցա:

Բայց Պետրոս յարուցեալ՝ ընթացաւ ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւան լոկ՝ զի կային. և գնաց ընդ միտս զարմացեալ՝ թէ զինչ եղև:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Վասն յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

Եւ ի միաշաբաթուն Մարիամ Մագդաղենացի զայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ի գերեզման անդր, և տեսանէ զվէմն

աղ
գձ

բարձեալ ի զրանց գերեզմանին:

Ըստ ընթանայ և գայ առ Սիմոն Պետրոս՝ և առ միւս աշակերտն՝ զոր սիրէր Յիսուս, և ասէ ցնոսա. բարձին զՏէրն ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ՝ ուր եղին զնա:

Եւ Պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային ի գերեզմանն:

Ընթանային երկոքեան ի միասին. և միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղապէս. քան ըզ-Պետրոս՝ և եկն նախ ի գերեզմանն:

Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց ի ներքըս ոչ եմուտ:

Եկն Սիմոն Պետրոս՝ որ գայրն զկնի նորա, և եմուտ ի գերեզմանն. և տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ:

Եւ վարչամակն՝ որ էր ի գլուխ նորա, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն:

Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն. որ եկեալն էր յառաջագոյն ի գերեզմանն. ետես և հաւատաց:

Չի չե ևս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել:

Չորան զարձեալ առ միմեանքս աշակերտքն:

Բայց Մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն:

Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակքս ի սպիտակս, զի նստէին մի ի մնարից, և մի յանոտից՝ ուր կայր մարմինն Յիսուսի:

Եւ նոքա ասեն ցնա. կին դու. զի՞ լաս. ասէ ցնոսա. զի բարձին զՏէրն իմ՝ ի գերեզմանէ աստի, և ոչ գիտեմ ուր եղին զնա:

Չայս իբրեւ ասաց, զարձաւ ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՅիսուս զի կայր. և ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ:

Եսէ ցնա Յիսուս. կին դու, զի՞ լաս. զի՞ խնդրես. նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պարտիգ պանն իցէ, ասէ ցնա. Տէր, եթէ դու բարձեր զնա, ասա ինձ, ուր եղեր զնա, զի ես առից զնա:

Եսէ ցնա Յիսուս. Մարիամ՝ և նա զարձաւ, և ասէ ցնա Եւրայեցերէն րաբունի, որ թարգմանի վարդապետ:

Եսէ ցնա Յիսուս. մի՛ մերձենար յիս, զի չե ևս ելեալ եմ առ Հայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր, և Եստուածն իմ և Եստուած ձեր:

Գայ Մարիամ Մագդաղենացի՝ և պատմէ աշակերտացն. եթէ ետես նա զՏէր, և զայս ինչ ասաց ցնա:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ

ՅԵՐՈՒԹԵԸՆ ԿԻՐԵԿԷԻՑ ՅԵՏ ՀՈԳԵԳԵԼՍԵԸՆ

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Վասն յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսանայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագդաղենացի, և միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմանն:

Եւ ահա շարժումն մեծ եղև. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ի զրանց անտի, և նստէր ի վերայ նորա:

Եւ էր տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն, և հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն:

Եւ յահէ անտի նորա խոփեցան պահապանքն, և եղեն իբրեւ զմեռեալս:

Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցկանայսն. մի՛ երկնչեք

դուք. գիտեմ զի զՅիսուս ըզխաչեալն խնդրէք:

Չէ աստ, քանզի յարեաւ, որպէս ասացն. եկայք և տեսէք զտեղին՝ ուր կայր:

Եւ վաղվաղակի երթայք ասացէք աշակերտացն նորա՝ թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ:

Եւ ելեալ վաղվաղակի ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խրնդովթեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշակերտացն:

Եւ ահա պատահեցաւ նոցա Յիսուս՝ և ասէ, ողջ էք. և նոքա մատուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիրպագին նմա:

Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. մի՛ երկնչեք, երթայք աս-

սացէք եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն ի Վալիլեա, և անդ տեսցնն զիս:

Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ոմանք ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղևն:

Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն, խորհուրդ առեալ՝ արժաթ յոյժ ետուն զօրականացն:

Եւ ասեն. ասասջիք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ զիշերի, գողացան զնա՝ մինչ մեք ի քուն էաք:

Եւ եթէ լուր լիցի այդ առ դատաւորն, մեք հաճեսցուք ըզնա, և զձեզ անհոգս արասցուք:

Եւ նոցա առեալ զարժաթն, արարին որպէս ուսանն. և ել համբաւս այս ի Հրէից մինչև ցայսօր:

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Վալիլեա՝ ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս:

Իբրեւ տեսին զնա, երկիրպագին նմա, և ոմանք երկուացան:

Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ:

Գնացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոս. մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Ստուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև ի կատարած աշխարհի:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Մարկոսի:

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, քանզի ուրբաթ էր՝ որ ի շաբաթն մտանէր:

Եկեալ Յովսէփ՝ որ Յարեմաթեայն էր, այր պարկեշտ, նախարար, որ և ինքն իսկ ակնունէր արքայութեան Լստուծոյ, համարձակեցաւ՝ եմուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի:

Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց զնա և ասէ, թէ արդարեւ այնչափ վաղ մեռաւ:

Եւ իբրեւ ստուգեաց ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն Յովսէփայ:

Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ, և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կրտաւովն, և եղ ի գերեզմանի՝ զոր էր փորեալ ի վիմէ, և թաւալեցոյց զվէմ մի ի դուռն գերեզմանին:

Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Յովսեայ տեսին զտեղին ուր եղաւ:

Եւ իբրեւ էանց շաբաթն, Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Սողովմէ չողան պատրաստեցին խունկս, զի եկեացեն, և օձցեն զնա:

Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն զան ի գերեզմանն ընդ արեւագալն:

Եւ ասէին ցմիմեանս. ով թաւալեցուցէ մեզ զվէմն ի դրանց գերեզմանին:

Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր վէմն ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ:

Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն տեսին գերիտասարդ մի՝ զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմութեան սպիտակ. և զարհուրեցան:

Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկընչեք. զՅիսուս խնդրէք ըզՆազովրեցի զնաչելեալն, յարեալ՝ չէ աստ. ահաւաղիկ տեղին ուր եղին զնա:

Եւ երթայք, ասացէք ցաշակերտս նորա և ցՊետրոս, թէ ահա յառաջագոյն երթայք քան զձեզ ի Վալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացրն ձեզ:

Եւ իբրեւ լուան՝ ելին և փախեան ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին. զի երկնչէին:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Ղուկասու:

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ ահա այր մի, անուն Յովսէփ, որ էր նախարար՝ այր բարեգործ և արդար:

Սա՛ չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա. Յարեմաթեայ քաղաքէ հրէից, որ և ինքն իսկ՝ ակն ունէր արքայութեանն Լստուծոյ:

Սա՛ մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի:

Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատտառակալաւ, և եղ ի կռածոյ գերեզմանին. ուր չէր զոք բնաւ եղեալ:

Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր:

Եւ երթային զհետ նորա կա-

ակ
գի

նայք՝ որք եկեալ էին ընդ նմա
ի Վալիլէ. տեսին զգերեզմանն,
և որպէս եղաւ մարմին նորա:

Գարձան, և պատրաստեցին
խոնկս և իւղս. և ի շաբա-
թուն հանդարտեցին վասն պա-
տուիրանին:

Բայց ի միաշաբաթուն վաղ-
քաջ ընդ առաւօտն, եկին ի գե-
րեզմանն. բերին զխոնկսն զոր
պատրաստեցին՝ և այլ կանայք
ընդ նոսա:

Եւ զտին զվէմն թաւալեցու-
ցեալ ի գերեզմանէ անտի:

Եւ մտեալ ի ներքս՝ ոչ զտին
զմարմին Տեառն Յիսուսի:

Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա
վասն այնորիկ, և ահա արք եր-
կու հասին առ նոսա ի հանդեր-
ձքս լուսաւորս:

Եւ իբրև զաջի հարան և խո-
նարհեցուցին զերեսս իւրեանց
յերկիր, ասեն ցնոսա. զե՞ ինդ-
րէք զկենդանին ընդ մեռեալս.
չէ աստ, այլ յարեալ:

Յիշեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ
ձեզ մինչ էրն ի Վալիլէա:

Եւ ասէր՝ թէ պարտ է որդ-
ւոյ մարդոյ մատնել ի ձեռս մար-
դոց մեղաւորաց, և ի խաչ ելա-
նել, և յերրորդ աւուր յառնել:

Եւ յիշեցին զբանսն նորա:

Եւ զարձան պատմեցին զայս
ամենայն մեռաւորսն, և այլոցն
ամենեցուն:

Եւ էին Մարիամ մազդաղե-
նացի, և Յովհաննա, և Մարիամ
Յակովբայ՝ և այլք ընդ նոսա,
որք պատմեցին զայս առաքելոցն:

Եւ երևեցան առաջի նոցա
շաղփաղփութիւն բանք նոցա՝
և չհաւատային նոցա:

Բայց Պետրոս յարուցեալ՝
ընթացաւ ի գերեզմանն, և հա-
յեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ՝
զի կային. և գնաց ընդ միտս
զարմացեալ՝ թէ զինչ եղև:

Արդ տեսարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Յետ այսորիկ աղաչեաց
զՊիղատոս Յովսէփ, որ
Յարեմաթեայ էր աշակերտ Յի-
սուսի ի ծածուկ՝ վասն ահին
հրէից, զի բարձրէ զմարմինն
Յիսուսի. և հրամայեաց Պիղա-
տոս. եկին և բարձին զնա:

Եկն Նիկողիմոս՝ որ եկեալն
էր առ Յիսուս ի գիշերի զառա-
ջինն, և երեք զմուռս խառն ընդ
հալուէս իբրև լտերս հարիւր:

Եւին զմարմինն Յիսուսի, և
պատեցին կտաւովք՝ ինկովքն
հանդերձ, որպէս օրէն էր հրէից
պատել:

Եւ էր ի տեղւոջն յորում
խաչեցաւ՝ պարտեզ. և ի պար-
տիզի անդ գերեզման նոր, յո-

աձ
գձ

րում ոչ որ երբէք էր եղեալ:

Ընդ վասն ուրբաթուն հրէից՝
զի մօտ էր գերեզմանն՝ եղին
զՅիսուս:

Եւ ի միաշաբաթւոյն Մա-
րիամ Մազդաղենացի զայ ա-
ռաւօտուն ընդարշալոյսն ի գե-
րեզման անդր, և տեսանէ զվէմն
բարձեալ ի դրանց գերեզմանին:

Եւ ընթանայ և գայ առ
Սիմոն Պետրոս՝ և առ միւս
աշակերտն՝ զոր սիրէր Յիսուս,
և ասէ ցնոսա. բարձին զՏէրն
ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գի-
տեմ՝ ուր եղին զնա:

Եւ Պետրոս և միւս աշակեր-
տն՝ և գային ի գերեզմանն:

Ընթանային երկոքեան ի միա-
սին. և միւս աշակերտն յառաջեաց
ընթացաւ վաղագոյն քան ըզ-
Պետրոս՝ և եկն նախ ի գերեզմանն:

Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի
կային անդ կտաւքն, բայց ի ներ-
քս ոչ եմուտ:

Եկն Սիմոն Պետրոս՝ որ գայ-
րն զկնի նորա, և եմուտ ի գե-
րեզմանն. և տեսանէ զկտաւսն
զի կային անդ:

Եւ վարչամակն՝ որ էր ի գլուխ
նորա, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր,
այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն:

Յայնժամ եմուտ և միւս ա-
շակերտն. որ եկեալն էր յառա-

ջագոյն ի գերեզմանն. ետես և
հաւատաց:

Չի չև ևս գիտէին զգիրս՝ թէ
պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել:

Չոգան դարձեալ առ միմեա-
նրս աշակերտքն:

Բայց Մարիամ կայր արտա-
քոյ գերեզմանին և լայր. և մինչ-
դեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի գե-
րեզմանն:

Եւ տեսանէ երկուս հրէշտա-
կրս ի սպիտակս, զի նստէին մի
ի մարից, և մի յանոտից՝ ուր
կայր մարմինն Յիսուսի:

Եւ նոքա ասեն ցնա. կին դու.
զե՞ լաս. ասէ ցնոսա. զի բար-
ձին զՏէրն իմ ի գերեզմանէ
աստի, և ոչ գիտեմ ուր եղին
զնա:

Չայս իբրև ասաց, դարձաւ
ի թիկունս կոյս, և տեսանէ
զՅիսուս զի կայր. և ոչ գիտէր
թէ Յիսուս իցէ:

Եւ ցնա Յիսուս. կին դու,
զե՞ լաս, զո՞ խնդրես. նմա սյա-
պէս թուեցաւ՝ թէ պարտիզ-
պանն իցէ, ասէ ցնա. Տէր, ե-
թէ դու բարձեր զնա, ասա ինձ,
ուր եղեր զնա, զի ես առից
զնա:

Եւ ցնա Յիսուս. Մարիամ
և նա դարձաւ, և ասէ ցնա Եր-
այեցերէն րաբունի, որ թարգ-
մանի վարդապետ:

Ասէ ցնա Յիսուս. մի՛ մեր-
ձենար յիս, զի չեւ եւ ելեալ
եմ առ Հայրն իմ. այլ երթ
դու առ եղբարսն իմ, և ասա
ցնոսա. ելանեմ ես առ Հայրն
իմ և առ Հայր ձեր, և Աս-

տուածն իմ և Աստուած ձեր:

Գայ Մարիամ Մագդաղե-
նացի՝ և պատմէ աշակերտացն,
եթէ ետես նա զՏէր, և զայս
ինչ ասաց ցնա:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԴՌՆԱԲԱՅԷՔԻ

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Տէրն Ժէ Յիսուս Քրիստոս:

Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ
բազում, որ եկեալ էր
ի տօնն՝ իբրեւ լուան թէ զայ
Յիսուս յերուսաղէմ:

Առին ոսոս արմաւենեաց՝ և
եղին ընդառաջ նորա, աղաղա-
կէին և ասէին. ովսաննա՛, օրհ-
նեալ որ դասդ յանուն Տեառն,
թաղաւորդ Իսրայէլի:

Եւ գտեալ Յիսուսի էշ մի,
նստաւ ի վերայ նորա, որպէս
և գրեալ է:

Մի երկնչիւր, զուտոր Սիովի,
ահաւասիկ՝ թաղաւոր քո զայ
նստեալ ի վերայ յաւանակի
իշոյ:

Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին
աշակերտքն նորա զառաջինն.
այլ յորժամ փառաւորեցաւ
Յիսուս՝ յայնժամ յիշեցին եթէ
այն էր որ գրեալն էր վասն նո-
րա. և զայն արարին նմա:

Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ

էր ընդ նմա, թէ զՂազար կո-
չեաց և եթ ի գերեզմանէն, և
յարոյց ցնա ի մեռելոց:

Եւ վասն այնորիկ ընդ առաջե-
ղե նմա ժողովուրդն, զի լուան
եթէ զայն նշանա արարեալ էր
նորա:

Իսկ Փարիսեցիքն ասէին ընդ
միմեանս. տեսանէ՞ք զի ոչինչ
օգտիք. ահաւասիկ աշխարհ ա-
մենայն զկնի նորա գնաց:

Իշին անդ ոմանք և Տեթա-
նոսք յեկելոցն անդր, զի երկիր
պաղանիցեն ի տօնին:

Նոքա մատեան առ Փիլիպ-
պոս՝ որ ի Բեղսայիկայ Գալի-
լեացւոցն էր, աղաչէին ցնա և
ասէին՝ Տէր, կամիմք զՅիսուս
տեսանել:

Գայ Փիլիպպոս և ասէ ցԼն-
րէաս. Լնդրէաս և Փիլիպպոս
ասեն ցՅիսուս:

Եւ Յիսուս պատասխանի ետ
նոցա և ասէ. եհաա ժամ զի
փառաւորեսցի որդի մարդոյ:

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ՈՏՆԱԼՈՒՄՅԻ

ՍՐԲՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Տէրն Եր Յիսուս Քրիստոս:

Եւ յորժամ լուաց զոտս
նոցա, առ զհանդերձսն
իւր՝ և զարձեալ բաղմեցաւ, և
ասէ ցնոսա. զի ահա զինչ արա-
րիդ ձեզ:

Դուք կոչէք զես վարդա-

պետ և Տէր, բարւոք առնէք,
քանզի եմ իսկ:

Իսկ արդ՝ եթէ ես լուացի
զոտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս,
և զուք պարտիք զմիմեանց ոտս
լուանալ:

Չի օրինակ մի ետու ձեզ,
զի որպէս ես ձեզ արարի և
զուք առնիջեք:

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ԶԿՆԻ ՊԵՏԱՐԱՄԻ

ՍՐԲՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԸՍՏ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ի Հօրէ Լուսոյ:

Իսկզբանէ էր Բանն, և Բա-
նըն էր առ Լստուած, և
Լստուած էր Բանն:

Նա էր իսկզբանէ առ Լս-
տուած:

Լմենայն ինչ նովաւ եղև, և
առանց նորա եղև և ոչինչ՝ որ
ինչ եղև:

Նովաւ կեանք էր, և կեանքն
էր լոյս մարդկան:

Եւ լոյսն ի խաւարի անդ լու-
սաւոր է, և խաւար նմա ոչ
եղև հասու:

Եղև այր մի առաքեալ յԼս-
տուծոյ, անուն նմա Յովհաննէս:

Սա եկն ի վկայութիւն զի
վկայեսցէ վասն լուսոյն. զի ա-
մենեքին հաւատասցեն նովաւ:

Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վե-
կայեսցէ վասն լուսոյն:

Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լու-
սաւոր առնէ զամենայն մարդ՝
որ գալոց է յաշխարհ:

Յաշխարհի էր, և աշխարհ
նովաւ եղև, և աշխարհ զնա
ոչ ծանեաւ:

Յիւրսն եկն, և իւրքն զնա
ոչ ընկալան:

Իսկ որք ընկալանն զնա, ետ
նոցա իշխանութիւն որդիս Լս-
տուծոյ լինիլ՝ որոց հաւատաս-
ցեն յանուն նորա:

Ոյք ոչ յարենէ, և ոչ ի կա-
մաց մարմնոյ՝ և ոչ ի կամաց
առն, այլ յԼստուծոյ ծնան:

Եւ Բանն մարմին եղև և
բնակեցաւ մեզ, և տեսաք ըզ-
փառս նորա՝ զփառս իբրև ըզ-
միածնի առ ի Հօրէ լի շնորհօք
և ճշմարտութեամբ:

Յովհաննէս վկայեաց վասն
նորա, աղաղակեաց և ասէ. սա
է զորմէ ասէի, որ զկնի իմ գա-
լոցն էր. առաջի իմ եղև, զի
նախ քան զես էր:

Չի ի լրութենէ անտի նորա
մեք ամենեքին առաք շնորհս
փոխանակ շնորհաց:

Չի օրէնք ի ձեռն Մովսիսի

տուան. շնորհքն և ճշմարտու-
թիւն ի ձեռն Յիսուսի Քրիս-
տոսի եղեն:

Արքայ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
զի որ հաւատայ, ընդու-
նի զկեանսն յաւիտենականս:

Ես եմ հացն կենաց:
Հարքն ձեր կերին զմանա-
նայն յանապատին՝ և մեռան:

Ես է հացն, որ յերկնից
իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք ի
ամանէ՝ մի՛ մեռանիցի:

Ես եմ հացն կենդանի՝ որ
յերկնից իջեալ:

Եթէ ոք ուտիցէ ի հացէ յայս-
մանէ՝ կեցցէ ի յաւիտեան. և
հացն, զոր ես տաց՝ մարմին իմ
է, զոր ես տաց վասն կենաց
աշխարհի:

8322

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0589124

